

VETERINÁRNÍ KARTA

CO SE POSUZUJE, JAK SE HODNOTÍ A CO TO PRO KONĚ ZNAMENÁ

Obsah

TEPOVÁ FREKVENCE.....	2
SLIZNICE.....	2
DOBA NAPLNĚNÍ KAPILÁR.....	2
DEHYDRATAČE.....	2
PERISTALTIKA.....	3
PODBŘÍŠNÍK ZÁDA KOHOUTEK.....	3
CHODY.....	3
PROJEV KONĚ, OCHOTA K POHYBU.....	3
POZNÁMKY.....	4
DIAFRAGMATICKÝ FLUTTER.....	4

TEPOVÁ FREKVENCE (angl. pulse)

Kůň musí mít při každé veterinární kontrole min. hodnotu 64 tepů. Má na ni vliv vzrušivost, citlivost na stres, zvyšují ji jakékoliv bolesti. Srdce zvýšenou tepovou frekvencí reaguje na rozhozené hladiny elektrolytů (minerály), svalové problémy, metabolické problémy. Druhý puls se měří minutu po vyklusání, teploty by měly být stejné nebo nižší. Při vyšším se nesmí kůň vyloučit, pokud se nenajde další problém. Spíše je kůň pozvaný na re-check, tedy opakovanou kontrolu před startem do další etapy. Na opakované kontrole (re-check) by měly být pulsy ideálně kolem 60 tepů či nižší. Například snížený draslík v krvi (hypokalémie) způsobuje vysokou tepovou frekvenci (tachykardie).

U dobře trénovaných koní je uklidnění na požadovanou tepovou frekvenci nad 6-8 minut znamením toho, že je něco špatně. Přehnaná rychlost, začínající zdravotní problémy, špatné chlazení. Samozřejmě to neplatí u mladých koní, kteří jsou nezkušení a bývají nervózní.

SLIZNICE (angl. mucous membrane)

Kontroluje se v hubě nebo v oku - posuzuje se barva a vzhled sliznic. Hodnocení A až C.

Hodnota A - sliznice je bledě růžová a lesklá - známka dobrého zavodnění.

Hodnota B - sušší sliny, lepkavé - barva sliznice tm. růžová - snažit se, aby se kůň napil.

Hodnota C - suchá sliznice, barva tm. červená, nafialovělá, šedá - samo o sobě není důvodem pro vyloučení, ale zpravidla se u koně projeví ještě další problémy a je vyloučen.

DOBA NAPLNĚNÍ KAPILÁR (angl. capillary refill time - CRT)

Zjišťuje se v tlamě, stisknutím palcem na čelisti proti kosti. Hodnocení od 1 výš.

Hodnota 1 - 1 vteřina naplnění zpět (zmizí otisk prstu)

Hodnota 2 - 2 vteřiny naplnění - známka počátku dehydratace. Stejně jako u B sliznic - snažit se, aby se kůň napil. Důležité je vzít v potaz také to, jaké je počasí, v jaké fázi závodu to je ad. (může to být krize, kterou koně mohou mít kolem 80-100 km). Důležité je udělat koni komfort - dát mu to, co má rád (masáže, různé krmení, pocit klidu ad.). On se uvolní a měl by začít lépe žrát, pít ... dostat se k tomu, aby žral mokré žrádlo.

Hodnota 3 a více - plní se déle než 3 vteřiny - toto již nelze dohnat pouhým napojením koně. U koně budou s velkou pravděpodobností také další problémy a je vyloučen.

DEHYDRATACE (angl. dehydration, skin test)

Zjišťuje se na ramenním kloubu, prsty se uchopí kožní řasa a hodnotí se navrácení do původního stavu. Hodnocení 1 - 3.

Hodnota 1 - kůže zůstane stát do 1 vteřiny

Hodnota 2 - kůže vydrží stát 2 vteřiny

Hodnota 3 - kůže vydrží stát 3 vteřiny a déle.

Postup jako u CRP a sliznice.

PERISTALTIKA (*angl. gut sounds*)

Poslouchá se z obou stran, nahoře ve slabínách a dole na břicho (kvadranty břicha) - v každém kvadrantu se poslouchá jiná část střev.

Hodnota N - normální

Hodnota ↑ - zrychlená peristaltika - spíše souvisí s nervozitou koně (bývá ve vstupních veterinách).

Hodnota ↓ - pomalejší peristaltika, ještě neznamená vážný problém, pokud má kůň zájem o krmení a vodu.

Hodnota ↓↓ - pomalá peristaltika - signalizuje nepohodu, začínající problém, stále je možné "rozchodit", pokud má kůň zájem o krmení a vodu a nevyskytují se u něj další příznaky signalizující metabolický problém. Pomůže nakrmení vlákninou, napojení, povodění. Varovné.

Hodnota 0 - žádná peristaltika - už je problém. Přítomny jsou i další signály (CRT, sliznice apod.) a kůň je vyloučen.

PODBŘIŠNÍK ZÁDA KOHOUTEK (*angl. girth back withers*)

Prohmatání od kohoutku po zadek a oblasti podbřišníku. Jedná se spíše o otázku komfortu, zda nemá kůň otlak a bolesti zad. Hodnocení A až C.

Hodnota A - kůň by neměl na dotyk reagovat.

Hodnota B - kůň svaly proti doteku zatne - výraz nepříjemného pocitu.

Hodnota C - kůň bolestivě uhýbá před dotekem.

Hodnotí se také napětí (tonus) svalstva - na zádi koně a zepředu pod loketním kloubem. Zdravý vysportovaný sval má přirozenou tuhost, pružnost. Pokud je nějaký problém (např. myopatie), svaly jsou tvrdé.

Může být hodnoceno samostatně ve veterinární kartě - **SVALY** (*angl. muscles*) - opět hodnocení A až C.

CHODY (*angl. gait*)

Posuzují se v klusu, cca 40 metrů od veterináře a 40 metrů k veterináři. Hodnocení A až C.

Hodnota A - pohyb je bez problémů, ochotný, pravidelný, bez zaváhání.

Hodnota B - horší ochota pohybu, nepravidelnost chodu. Veterinář zpravidla sdělí, co se mu na koni nezdálo. Pomáhá masáž svalů, zahřátí svalů, chiropraxe, protažení.

Hodnota C - pokud se chody veterináři nezdají, zavolá tzv. panel (3 doktoři - každý píše své hodnocení : pass = prošel, fail = neprošel). Pokud jsou 2 nebo 3 výsledky hlasování "neprošel", je zapsáno C a kůň je vyloučen pro kulhání. Často bývá kulhání způsobeno zatuhnutím, únavou koně. Mohou to být problémy s elektrolyty (minerály).

PROJEV KONĚ, OCHOTA K POHYBU (*angl. impulsion*)

Bývá hodnoceno v rámci chodů. Hodnoty A, B, C.

POZNÁMKY (angl. *remarks*)

Píšou se zranění, otoky, otoky, nepravidelnost na srdci ad. - je to vzkaz pro doktory, na co si mají dát při další kontrole pozor. Při odřeni ad. - hodnoceno jako diskomfort koně a může být důvodem k vyloučení (na základě panelu 3 veterinářů).

Důležité je, aby měl kůň ve střevěch dostatek vlákniny, na kterou má navázanou vodu - bere si z toho zásoby vody během závodu. Vhodné jsou řepné řízky (nutnost dlouho namáčet - riziko ucpání jícnu, koliky).

Při nedostatku vody v těle přestává organismus fungovat.

DIAFRAGMATICKÝ FLUTTER

Kůň má problém s přenosem nervových vzruchů na bránici. Je ve vážné elektrolytové disbalanci. V tomto je nejvýznamnější vápník (ale není to jen o něm, jeho nedostatek je reakcí na ztráty jiných elektrolytů). Poznává se při posluchu peristaltiky spodní části břicha - je tam slyšet úder srdce. Někdy je i vidět - břicho škube v rytmech srdce. Může být jednostranný, či oboustranný - vážnější verze. Zpravidla je to spojeno s dalším problémem.

Při mírné formě lze zachránit stav nakrmením koně - hlavně seno. Jen v případě, že má ostatní parametry v pořádku.

Vážná forma - do hodiny může kůň zemřít. Nutná okamžitá veterinární pomoc.

Přidáváním soli do krmení (tento způsob doplnění minerálů je používán v zahraničí) se dodá koni sodík a chlor, tedy elektrolyty, které kůň lehce zpracuje, může jich mít nadbytek (snadno vypotí, vymočí), ale jejich nedostatkem nevyčerpává zásoby dalších elektrolytů (např. vápník, draslík), které se dodávají již mnohem obtížněji (jsou těžko dávkovatelné - lehká změna může v těle udělat velké reakce ...). Navíc sůl motivuje k pití.

!!! **POZOR** - doktor není neomylný. Na posouzení koně má zpravidla 2-3 minuty, na klus cca 30 sec. Hodně záleží na předvedení koně. Je tedy také na jezdcích a týmu, který zná koně nejlépe, aby ho vnímal a dokázal zhodnotit, jestli je v pořádku, či nikoliv a podle toho upravil tempo závodu či péči o koně.